

3. říjnu 1920, pro požadování, stavší se za platnosti cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., zůstalo však i na dále při předpisech Šu 7 téhož nařízení. Plyne to ze zásady, vyslovené v Šu 5 obč. zák., která zní zcela povšechně v ten smysl, že zákony nepůsobí zpět a nemají vlivu na dřívější jednání a práva dříve nabytá a platí alespoň tenkrát i pro obor práva formálního, jsou-li jeho předpisy, jako v tomto případě, v těsné souvislosti s předpisy práva hmotného; plyne to však i z důvodů vnitřních. Stanovíť § 5 nařízení vlády ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n., že náhradu za požadované zboží určí úřad, jenž o zboží požádal, a to do osmi dnů po odebrání. V době vyhlášení tohoto nařízení vlády bylo však ještě mnoho případů, ve kterých bylo zboží požadováno bývalými úřady rakouskými, jež však tehdy již neexistovaly a proto nemohly určit náhrady, a pokud bylo zboží dle cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. požadováno československými úřady, náhrada však stanovena ještě nebyla, nebylo by lze dodržeti lhůty, naznačené v Šu 5 nařízení vlády ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n., kdyby mělo býti použito také v takových případech jeho ustanovení. Nutno tudíž uznati, že rozhodovati o nárocích na náhradu za zboží, požadované za platnosti cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. přísluší i po jeho zrušení soudům, naznačeným v jeho Šu 7 v řízení tamže upraveném. Usnesení nižších soudů, jež odmítly návrh stěžovatele na zavedení řízení dle Šu 7 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., pro domnělou nepřislušnost soudů k stanovení náhrady, příčí se tudíž zřejmě zákonu, a proto bylo podle Šu 16 nesp. patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., vyhověno mimořádnému rekursu dovolacímu.

Čís. 2585.

Nepřislušnost pořadu práva pro nárok účetního poddůstojníka proti eráru na náhradu škody z propuštění.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, R I 406 23.)

Účetní poddůstojník domáhal se na Československém eráru (vojenské správě) náhrady škody, již prý mu vojenská správa republiky Československé způsobila bezdůvodným a protiprávním propuštěním ze služby účetního poddůstojníka z povolání a zastavením výplaty požitků, příslušejících mu v této hodnosti od 1. srpna 1922 do konce prosince 1922, již by byl neutrpěl, kdyby nebyl býval bezprostředním svým velitelem kapitánem A. vyzván, by ve vojsku zůstal, ježto by jinak byl dříve vstoupil do civilní služby. Soud první stolice (zemský soud v Praze) odmítl žalobu k námitce nepřípustnosti pořadu práva, rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Prvý soud správně vystihl, v čem záleží právní důvod žalobního nároku, a v souhlasu s tím prohlašuje i stěžovatel, že se žalobou domáhá pouze náhrady škody, jež mu vznikla tím, že služební poměr byl žalovanou stranou bez jeho zavinění zrušen a že ho žalovaná strana (kapitánem A-em) ve službě zadržela, když mohl dostati jiné místo ve

službě civilní. První soud vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva proto, že tu jde o nárok ze služebního poměru žalobce jako vojenského gážisty vůči vojenské správě a že ve příčině takových nároků je ve smyslu dvor. dekretu ze dne 16. srpna 1841, čís. 555 sb. z. s. a dekretu dvor. kanceláře ze dne 24. září 1841 sbír. zák. pol. svazek 69 strana 297 pořad práva vyloučen. Než s názorem tímto nelze souhlasiti, poněvadž žalobce sám tvrdí, že byl v době propuštění déle sloužícím poddůstojníkem, a nebyl tudíž ani zeměpanským úředníkem ani sluhou, na něž se ony dekrety vztahují. Naproti tomu nelze přisvědčiti ani názoru stěžovatelovu, že zažalovaný nárok jest nárokem soukromoprávním, neboť v právním poměru, z něhož nárok ten jest vyvozován, nevystupuje žalobce oproti žalovanému jako právní podmět jemu na roveň postavený, nýbrž jako příslušník vojska proti správě vojenské, tedy jako podřízený oproti svrchovanosti státní a práva, z takového poměru odvozovaná, jsou nároky veřejnoprávními. A právě proto, že ve sporu jde o náhradu škody, která žalobci podle jeho tvrzení byla způsobena orgány správy vojenské při výkonu moci veřejné, tudíž o nárok povahy veřejnoprávní, sluší jej uplatňovati dle Šu 1 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., u řádných soudů a tím je v první stolici zemský soud civilní v Praze.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení má za to, že dvorský dekret ze dne 16. srpna 1841, čís. 555 sb. z. s., nevztahuje se na žalobce, jenž dle svého tvrzení byl v den svého propuštění ze služby účetním poddůstojníkem z povolání, v druhé řadě pak, že je žalobní nárok jako veřejnoprávní uplatňovati podle Šu 1 zákona ze dne 1. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. u zemského soudu civilního v Praze. V tom i onom směru je náhled ten mylný. Uvedený dvorský dekret mluví všeobecně o úřednících a služích (Beamten und Diener), pod kterým označením je zajisté rozuměti veškeré osoby t. zv. gážisty, jsoucí ve veřejné službě státní, ať civilní, ať vojenské, tedy i účetní poddůstojníky. Působnost zákona ze dne 1. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. jest omezena na nároky veřejnoprávní v případech, v nichž správní úřad nevynesl o nároku nálezu, schopného pravomoci, nýbrž kde státní správa jest účastna jako strana (sr. rozh. R I 278 20 uveřejněné pod čís. 524 úř. sb.). Ve sporném případě rozhodla však vojenská správa jako nadřízený úřad žalobcův, takže tento měl možnost a příležitost odporovati výroku tomu správní cestou.

Čís. 2586.

V řízení o prozatímním opatření není rekursní soud vázán skutkovým zjištěním, jež učinil první soud na základě výpovědi přezvědých osob.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, R I 409/23.)

Ku zajištění žalobního nároku povolil soud první stolice prozatímní opatření, jež pak k odpůrcovu odporu zrušil. Rekursní soud ponechal prozatímní opatření v platnosti.